

ဂရိဘယ်လိုကရွှင်းခတ် အိုင်ဒီယာစီးပွားရေး

မောင်စူးစမ်း

အခန်း (၁)

ပဲတောင်သူမှ အကျပ်ပွဲနှင့်အထိ

တိမ်ညွတ်ချက်ငါးပါး

ကုန်သွယ်ရေး (trade) သည် ဂလိုဘယ်လိုက်ဇေးရှင်း (globalization) ကို မောင်းနှင်နေသော အင်ဂျင်မဟုတ်။ တက္ကနိုလိုဂျီတို့ကသာ ဂလိုဘယ် လိုက်ဇေးရှင်းကို မောင်းနှင်နေသော အဓိက အင်ဂျင် ဖြစ်သည်ဟုဆိုသော ကောက်နုတ်ချက်ကို ဗဟိုပြု၍ စာရေး သူသည် စစ်ကိုင်း သမဝါယမကောလိပ်တွင် ခေတ်သစ် စီးပွားရေး အမြင်တို့ကို ဟောပြောခဲ့ပါသည်။ စာရေး သူနှင့် အတူ ဟောပြောသူမှာ အငြိမ်းစားပါမောက္ခ ခင်မောင်သန်း (ဖိတ်ပညာ) ဖြစ်သည်။

ကုန်သွယ်ရေး နှင့် တက္ကနိုလိုဂျီတို့၏ ကိုယ်စီစွမ်းပကားတို့ကို အကျဉ်းမျှ နှိုင်းယှဉ်ပြပြီးနောက် တက္ကနိုလိုဂျီ အံ့မခန်း ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်မှု၏ ပုံသဏ္ဌန်တို့ကို စာရေး သူက ရှင်းပြရင်း တက္ကနိုလိုဂျီ တိုးတက်ပြောင်းလဲမှုနှင့် ပတ်သက်၍ တိမ်ညွတ်ချက် ငါးပါးအကြောင်း ဆက်လက် ရှင်းပြပါသည်။ ၎င်းတို့မှာ (၁) သဏ္ဌာတိုင်းသို့ ကွန်ပျူတာစနစ်ပျံ့နှံ့သွားခြင်း (computerization)၊ (၂) ဆက်သွယ်ရေး ၌ တယ်လီဆက်သွယ်ရေး ကို ခေတ်မီအောင် အပြိုင်ပြုလုပ်ကြခြင်း (innovation in telecommunication)၊ (၃) တက္ကနိုလိုဂျီ ဖြစ်စဉ်တို့ကို ပိစိကွေး သေးသေးလေးတို့ဖြင့် တီထွင်ခြင်း (miniaturization)၊ (၄) တက္ကနိုလိုဂျီ ဖြစ်စဉ်တို့ကို ကျုံ့ပစ်ခြင်း (compression)၊ (၅) တက္ကနိုလိုဂျီတို့ကို ဒစ်ဂျစ်တိုဖြင့် တီထွင်ခြင်း (digitization) တို့ဟူ၍ ဖြစ်ပါသည်။

ဒီမိုကရေစီဆန်ခြင်း သုံးပါး

ဤတိမ်ညွတ်ချက် ငါးပါးဖြင့် တက္ကနိုလိုဂျီတို့ ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်လာသော အခါ အလွန်အရေးကြီးသော အကျိုး သက်ရောက်မှု သုံးရပ် ဖြစ်ပေါ်လာပြန်သည်။ ၎င်းတို့မှာ တက္ကနိုလိုဂျီ ဒီမိုကရေစီဆန်လာခြင်း (democratization of technology) (၂) ငွေရေးကြေးရေး နှင့် ဘဏ္ဍာရေး ပိုင်းတွင် ဒီမိုကရေစီဆန်လာခြင်း (democratization of

information) တို့ဖြစ်သည်။

တက္ကနိုလိုဂျီ ဒီမိုကရေစီဆန်လာသည် ဆိုသည့်သဘာမှာ လူတိုင်း လိုလိုက တက္ကနိုလိုဂျီတို့ကို အသုံးပြုခွင့်ရလာခြင်းကို ရည်ညွှန်းသည်။ ဥပမာ ဆဲလ်ဖုန်းဆိုလျှင် ယခုအခါ မြို့၊ ရောတောပါ နေရာတိုင်း၌ အသုံးပြုနိုင်သည်။ ကမ္ဘာ့အနှံ့မှ သန်းပေါင်းများစွာသော လူတို့အချင်းချင်း အဆက်အသွယ်များစွာ ရှိလာသည်။ သတင်းအင်ဖော်မေးရှင်း၊ မဟုတ်ပညာ၊ ငွေအသပြာ၊ မိသားစု၊ ဓာတ်ပုံ၊ တေးဂီတ၊ ရုပ်မြင်သံကြားအခွေ စသည်တို့ကို လွယ်လွယ်ကူကူ ဖလှယ်နိုင်ကြသည်။ တစ်နည်းပြောရလျှင် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် အဆက်အသွယ် အချိတ်အဆက် well connected ရှိလာခြင်းပင် ဒီမိုကရေစီဆန်လာသော လက္ခဏာ ဖြစ်သည်။

ငွေရေး ကြေးရေး ဘဏ္ဍာရေး ပိုင်း၌ ဒီမိုကရေစီဆန်လာခြင်း၏ ပြယုဂ်မှာ ဘဏ်တိုက်ကြီးတို့က ဘဏ္ဍာရေး လောကကို လက်ဝါးကြီးအုပ်ထားမှသည် ပြိုကျသွားခြင်း ဖြစ်သည်။

ဘဏ္ဍာရေး လောကထဲ၌ ဘဏ်တို့မှသာ မဟုတ်။ ဘဏ်မဟုတ်သော အခြားအဖွဲ့ အစည်းတို့ထံမှလည်း ငွေကြေးများ ချေးငှားလာနိုင်သည်။ အရာရာကို အာမခံစာချုပ်များ အသွင် (အစုရှယ်ယာ၊ ဘွန်း စသည့် လဲလှယ်ခွင့်ရှိသော စာရွက်များ commercial papers အသွင်) ပြောင်းလဲနိုင်ကြသည်။ Securitization ဟု ခေါ်သည်။

ဘဝအခြေခံများ ပြောင်းလဲ

သတင်း အင်ဖော်မေးရှင်းပိုင်း၌ ဒီမိုကရေစီဆန်လာခြင်း အကြောင်းမှာ ရှင်းသည်။ လူထုအများ အပြားသည် သတင်း အင်ဖော်မေးရှင်းတို့ကို ဘုံးဘောလအော ရရှိနိုင်နေကြသည်။ ဂြိုဟ်တု ရုပ်မြင်သံကြား၌ ချွန်လှိုင်းပေါင်း ၅၀၀ ခန့်ရှိလာရာ မည်သည့်အင်ဖော်မေးရှင်း မည်သည့်ပညာမဆို လွယ်လွယ် ကူကူ ရရှိလာနိုင်ပြီး ဗီဒီယို၊ ဒီဗီဒီ အခွေတို့ဖြင့် အစားထိုးလာသဖြင့် သတင်း အင်ဖော်မေးရှင်းတို့ကို ကိုယ်နှင့် အတူ လိုရာသယ်သွားနိုင်သည်။

အထက်ဖော်ပြပါ ဒီမိုကရေစီဆန်မှု သုံးပါးအကြောင်းကို ထပ်မံ၍ ချဲ့ ပြီး ပြောရလျှင် ဤသုံးပါးကြောင့် (၁) ကျွန်တော် တို့ ဘယ်လို ဆက်သွယ်ကြမလဲ (How we communicate) ဆိုသော အပိုင်း၌ လည်းကောင်း (၂) ကျွန်တော် တို့ ဘယ်လို ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသလဲ (How we invest) ဆိုသော အပိုင်း၌ လည်းကောင်း (၃) ကျွန်တော် တို့ ဘယ်လိုသတင်းကို ရရှိသလဲ (How we gather information) ဆိုသော အပိုင်း၌ လည်းကောင်း အကြီးအကျယ် ပြောင်းလဲသွားသည်။ ဘဝအခြေခံအတွင်း ၊ အကြီးအကျယ် ပြောင်းလဲမှုတို့ပင် ဖြစ်သည်။

ဤအချက်တို့ကြောင့် ဂလိုဘယ်လိုက်ဇေးရှင်း၏ ပဉ္စာတစ်ပုဒ်သည် လည်း ပြောင်းလဲသွားသည်။ စစ်အေးခေတ်တုန်းက အလေးအချိန် (weight) က အဓိက စကားပြောသည်။ ခင်ဗျားဗုံးက ဘယ်လောက်ကြီးသလဲ၊ ခင်ဗျား ခုံးပုံက ဘယ်လောက် ကြီးသလဲဟု မေးခဲ့ကြသည်။ ယခု ဂလိုဘယ်လိုက်ဇေးရှင်း ခေတ်တွင် မူ ခင်ဗျား ကွန်ပျူတာက ဘယ်လောက်မြန်သလဲဟု မေးလာသည်။ Speed က အခရာ ဖြစ်နေသည်။

အင်ဗလက်ရှင်းပွိုင့်

စီးပွားရေး တွင် လည်း သမားရိုးကျနားလည်၍ မရတော့ပေ။ လှေကြီးထိုး ရိုးရိုးအတွေး :တွေ ခေတ်မရှိတော့ပြီ။ စီးပွားရေး တွင် အောင်မြင်ရေး (success) သည် ခွင်းချက် ဖြစ်၍ အကျပ်အတည်း (crisis) သည် ‘မူ’ ဖြစ်နေပြီ။ စီးပွားရေး တွင် အောင်မြင်သည်ဆိုသည်မှာ အကျပ်အတည်းကို ကျော်လွှား ဖြေရှင်းတတ်သော ကြောင့် ဖြစ်နေပြီ။

သို့ဖြင့် စာရေး သူက အကျပ်အတည်းပွိုင့် (crisis point) အကြောင်းကို ရှင်းပြသည်။ မဟာဗျူဟာမြောက် အင်ဗလက်ရှင်းပွိုင့် (strategic inflection point) အကြောင်းကို ရှင်းပြသည်။ ဤသို့ ရှင်းပြရာ၌ လက်တွေ့ ၊ အခြေအနေတစ်ခုနှင့် စပ်ဟပ်ပြီး ရှင်းပြပါသည်။

စီးပွားရေး လုပ်လျှင် ကဏ္ဍ ၅ နေရာကို အထူးသတိထားရမည် ။ အင်အား

(forces) လိုလည်း ခေါ်သည်။ ဤအင်အား ၅ ရပ်မှာ (၁) မိမိနှင့် ပြိုင်ဘက်များ ၊ သူတို့၏ ခွန်အား၊ ဥာဏ်ရည်နှင့် ခြေလှမ်း (၂) မိမိ၏ ဖောက်သည်များ ၊ သူတို့၏ ခွန်အား၊ ဥာဏ်ရည်နှင့် ခြေလှမ်း (၃) မိမိအား ပစ္စည်းထောက်ပံ့သူ (suppliers) များ ၊ သူတို့၏ ခွန်အား၊ ဥာဏ်ရည်နှင့် ခြေလှမ်း (၄) ယခု မဟုတ်သေးသော်လည်း နောင်တွင် ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သည့် ပြိုင်ဘက်သစ်များ (potential competitors) သူတို့၏ ခွန်အား၊ ဥာဏ်ရည်နှင့် ခြေလှမ်း (၅) ဖြန့်ချိရေး လမ်းကြောင်း (distribution channels) များ အပြောင်းအလဲတို့ ဟူ၍ ဖြစ်သည်။ ယခု စက်တင်ဘာလ ၁၁ ရက်နေ့ နယူးယောက် နှင့် ဝါရှင်တန်တို့တွင် ဖြစ်ပျက်ခဲ့သော ဖြစ်ရပ်ဆိုးကြီးတို့ကို ပြင်ပရှော့ခံ (exogenous shock) ဟု ခေါ်လေရာ ဤရှော့ခံတို့ကိုလည်း ထည့်တွက်ရန်လိုလာကြောင်း ရှင်းပြသည်။

ပဲတောင်သူ

မဟာဗျူဟာမြောက် အင်ဗလက်ရှင်းပွိုင့်ဆိုသည်မှာ အထက်ဖော်ပြပါ အင်အားတစ်နေရာရာ၌ အပြောင်းအလဲ ဖြစ်ခဲ့လျှင် အခြား အင်းအားတို့၌ လည်း အပြောင်းအလဲ ဖြစ်ကုန်သည်။ သဒ္ဓါတွင် ဝိဘတ်သွယ်ပုံမျိုး နှင့် တူသည်။

ဥပမာအနေဖြင့် စာရေး သူ ကြားသိရသော သတင်းတစ်ခုကို ပြောပြသည်။ ပဲတောင်သူတို့သည် မနှစ် ကလို ပင်ထောင် ကြိုပွိုင့်ရောင် ချခြင်းမျိုး ကို မကြိုက်တော့။ ပဲပေါ်ချိန်၌ ဈေးကွက်ပေါက်ဈေးဖြင့် သာ ရောင် ချလိုလာကြသည်။ ယင်းမှာ ဆီစက်ပိုင်ရှင်တို့အတွက် ပစ္စည်းထောက်ပံ့သူ (suppliers) တို့ဘက်မှ အပြောင်းအလဲ ဖြစ်လေရာ ဤအပြောင်းအလဲကို အကြောင်းပြု၍ မိမိပြိုင်ဘက်တို့က ဘယ်လို လှုပ်ရှားမလဲ၊ မိမိဖောက်သည်တို့က ဘယ်လို တွက်ဆလာကြမလဲ၊ ပစ္စည်းထောက်ပံ့သူများ အကြား၌ ပင် ကြိုပွိုင့်နှင့် ပင်တိုင် ရောင် ခလိုသူများ ရှိသေးသလား၊ ပဲဖြန့်ချိရေး ၊ ဆီဖြန့်ချိရေး လမ်းကြောင်း အပြောင်းအလဲ ဖြစ်နိုင်သလား၊ ပြိုင်ဘက်အသစ်တွေ ပေါ်လာနိုင်သလား၊ ပေါ်လျှင် သူတို့ ဘယ်လိုလှုပ်ရှားကြမလဲ စသည်ဖြင့် ဆက်စပ်ပြီး အကုန် တွက်ချက်ရတော့မည် ဟု ရှင်းပြပါသည်။

ဖော်ပြပါ အင်အားငါးရပ်နှင့် မမျှော်လင့်သော ရှေ့ခံတို့ကိုလည်း စီးပွားရေး သမားတို့က အစဉ်တွက်ချက်နေရသော အခါ ခပ်ကြောင်ကြောင်တော့ ဖြစ်လာနိုင်သည်။ အဘယ့်ကြောင့် ဆိုသော် ဟိုပူပန်၊ ဒီပူပန်နှင့် တွက်ချက်ပြီး လုပ်နိုင်သူတို့သည်သာ အကျပ်အတည်း ပြိုင့်တို့ကို ဖြေရှင်းနိုင်တတ်ကြသော ကြောင့် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် အကျပ်အတည်း ပြိုင့်တွင် ပါရနွား (paranoia) သာ ရှင်သန်နိုင်ကြောင်း သိအိုရီဆန်ဆန် အဆိုပြုချက်တစ်ရပ် ပေါ်နေကြောင်း ရှင်းပြခဲ့ပါသည်။

ဈေးကွက်ဂျာနယ်၊ အမှတ် ၂၄၈။

*

ဇီးရီးမှ ဗူနူးသို့

ဇီးရီးအတိုး

စီးပွားရေး စာရင်းအင်းပညာတွင် ဇီးရီး ‘သုည’ ကိုသာ ဇီးရီးဟု မခေါ်ပေ။ ‘တစ်’ အောက် ရောက်လျှင်လည်း ဇီးရီးနယ်ထဲဝင်ပြီး ဖြစ်၍ ဇီးရီးလို့ ခေါ်လိုက်ကြသည်။

အဘယ့်ကြောင့် ဤအကြောင်းပြောရသနည်းဆိုသော် ကမ္ဘာ့ စီးပွားရေး တို့ ဇီးရီးတွေ အကြောင်း အပြောများ လာသော ကြောင့် ဖြစ်သည်။ ပထမဦးဆုံး အမေရိကန်ဗဟိုဘဏ် (Fed) က အတိုးနှုန်းကို ၁၁ ကြိမ်မြောက် လျှော့ချခဲ့ရာ ယခုနောက်ဆုံး ၁.၇၅ ရာခိုင်နှုန်းအထိ လျှော့ချလိုက်သည်။

Fed သည် ၁၂ ကြိမ်မြောက်အ ဖြစ် ၂၀၀၂ ခုနှစ် ၊ မတ်လထဲတွင် နောက်ထပ် လေးစိတ်တစ်စိတ် အတိုးနှုန်းလျှော့ချလိမ့်ဦးမည် ဟု ဘောဂဗေဒပညာရှင်တို့က ခန့်မှန်းထားကြသည်။ ဤသို့ အတိုးနှုန်းကိုလျှော့ချရင်း Fed အာဏာပိုင်တို့က အတိုးနှုန်းလျှော့ချရန် ဝန်ခံလေးဆိုသော စကားကို ရိုးတိုးရိပ်တိပ် ပြောသံ ကြားလာကြသဖြင့်

အတိုးနှုန်းသည် တစ်ရာခိုင်းနှုန်းအောက် ဇီးရိုနယ်ပယ်ထဲ ဝင်လေမလားဟု ထင်ကြေးပေးနေကြသည်။

ဂျပန်တွင် အတိုးနှုန်းသည် ဇီးရို ဖြစ်သည်။ စီးပွားရေး ဆုတ်ယုတ်ကျဆင်းမှုကို လျော့ပါးသွားလေမည် လော။ ပြန်လည် နာလန်ထူလာနိုင်မည် လားဆိုသော မျှော်လင့်ချက်ဖြင့် ဂျပန်ဗဟိုဘဏ်က အတိုးနှုန်းတွေ ကို တစ်ထစ်ပြီးတစ်ထစ် ချချပေးခဲ့လေရာ နောက်ဆုံး ဇီးရိုတစ်ဝိုက် ရောက်သည်အထိ ဖြစ်ခဲ့သည်။ အတိုးနှုန်းတို့က ဇီးရိုရောက်နေသော်လည်း ဂျပန်စီးပွားရေး သည် ပြန်ကောင်းမလာသေးပေ။ ရီဆက်ရှင်းထဲ ရောက်မြဲရောက်နေသည်။ အတိုးနှုန်း အလျှော့အတင်းလုပ်ပြီး ဖြေရှင်းရုံဖြင့် မလုံလောက်တော့ဟု ပြလာသည်။

ယခု အမေရိကန်စီးပွားရေး သည်လည်း ဂျပန်လို ဖြစ်လာမလားဟု တွေးပူကြသည်။ စီးပွားရေး ပြန်လည် ဦးမော့လာနိုးနိုးနှင့် အတိုးနှုန်းတို့ကို ချပေးခဲ့လေရာ ယခုနောက်ဆုံး ၁ . ၇၅ ရာခိုင်နှုန်း ရောက်လာသည်အထိ ပြန်လည် ဦးမမော့ဟုဆိုလျှင် အတိုးနှုန်း ထပ်လျှော့ပေးရဦးမည် ။ သို့ဖြင့် အတိုးနှုန်းသည် ဇီးရိုနယ်ပယ်ထဲ ဝင်သွားနိုင်သည်။

ကြီးမလား လှိုင်း

ကိစ္စက အတိုးနှုန်းနှင့် မပြီးပေ။ ယခု မေးခွန်းကြီးတစ်ခုကို မေးလာကြသည်။ ယင်းမှာ နောက်ထပ်ပေါ်မည့် အကြမ်းဖက် တိုက်ခိုက်မှုတို့သည် စက်တင်ဘာလ ၁၁ ရက်နေ့ အကြမ်းဖက် တိုက်ခိုက်မှုထက် ပိုကြီးမလားဟူ၍ ဖြစ်သည်။ စက်တင်ဘာ ၁၁ ရက် အကြမ်းဖက်တိုက်ခိုက်မှုသည် အကြီးမားဆုံး ဖြစ်၍ သည့်ထက် ကြီးမားသည့် တိုက်ခိုက်မှုမျိုး နောက်ထပ်ပေါ်လာစရာ အကြောင်းမရှိတော့ပါဟု မည် သူကမျှ မပြောရဲကြပေ။

သို့ဖြင့် ကမ္ဘာ့ စီးပွားရေး ပြန်လည်နာလန်ထမှု ကံကြမ္မာသည် နောက်ထပ် ပေါ်ပေါက်လာမည့် အကြမ်းဖက်တိုက်ခိုက်မှု၏ အရွယ်အစားအပေါ် မူတည်နေဟန် ရှိနေပြီ။ ဤမေးခွန်းနှင့် တွဲ ဖက်ပြီး ပေါ်လာသည့် မေးခွန်းတစ်ခုမှာ အမေရိကန်ဗဟိုဘဏ်သည်

ဘဏ်တိုးလျှော့ဖြတ်ခြင်းကို တစ်ခါတည်း အပြီးအပိုင် ရပ်စဲပစ်လိုက်တော့မည် လားဟူ၍ ဖြစ်သည်။ ဗဟိုဘဏ်သည် အတိုးနှုန်းကို ဇီးရိုအထိ လျှော့၊ မလျှော့ မေးခွန်းထုတ်ခြင်း ဖြစ်တန်ရာသည်။

စီးပွားရေး ပညာရှင်တို့က ရေရှည်အခြေခံလှိုင်းကြီးတစ်ခုကို ကြည့်ရှုနေကြသေးသည်။ ဤလှိုင်းမှာ သတင်းအင်ဖော်မေးရှင်း တက္ကနိုလိုဂျီလှိုင်း ဖြစ်သည်။ ၁၉၉၀ ပြည့်နှစ် များ ကစပြီး ဤလှိုင်းကြီး စတင်ပေါ်ထွန်းခဲ့ရာ ရှေ့ ဆက်ပြီး ဘယ်လောက် အရှိန်ကောင်းနေဦးမည် နည်းဟု ခန့်မှန်းတွက်ချက်ကြခြင်း ဖြစ်သည်။ Information wave of the 1990's ခေါ်၍ ဤလှိုင်းကြီးသည် အမေရိကန်စီးပွားရေး ကို အစစ အရာရာ ပြန်လည်ဖွဲ့ စည်းစေခဲ့သည်။

အင်ဖော်မေးရှင်း တက္ကနိုလိုဂျီလှိုင်းကြီးသည် ခပ်တိုတို အတက်အကျ သံသရာ (business cycles) တို့ဖြင့် လုပ်ရားခဲ့လေရာ စက်တင်ဘာ ၁၁ ရက် ဖြစ်ရပ်ကြီးကို အကြောင်းပြု၍ ကာကွယ်ရေး နှင့် လုံခြုံရေး ဆိုင်ရာ တက္ကနိုလိုဂျီတို့သည် ထောင်တက်လာခဲ့သည်။

အရှိန်ဘယ်တော့

ယခုထည့်တွက်နေသည့် ပြဿနာက အမေရိကန်စီးပွားရေး ကို တအားထွန်းတင် မောင်းနှင်ခဲ့သည့် ဤအင်ဖော်မေးရှင်း တက္ကနိုလိုဂျီလှိုင်းသည် ဘယ်တော့လောက် အရှိန်သေမလဲဆိုသော ပြဿနာ ဖြစ်သည်။ ဤကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍ ပညာရှင်တို့က လာမည့် ၅ နှစ် မှ ၁၀ နှစ် အတွင်း ၌ ဤလှိုင်းကြီး ပြိုလဲသည်နှင့် အတူ စီးပွားရေး သံသရာလည်း ပြိုလဲသွားမည် ။ လာမည့် ၅ နှစ် နှင့် ၁၀ နှစ် လောက်ကျမှသာ ဒုက္ခတွင်းထဲ တကယ်နက်နက်ရောက်မည် ။ ယခု မရောက်သေးဟု ဆိုလိုခြင်း ဖြစ်သည်။

အင်ဖော်မေးရှင်း တက္ကနိုလိုဂျီလှိုင်းအကြောင်းသည် ရေရှည်ကာလနှင့် ဆိုင်သော အကြောင်း ဖြစ်သည်။ အခုလောလောဆယ်အတွက် ရေတိုအကြောင်းကိုလည်း စီးပွားရေး ပညာရှင်တို့က မှန်းဆ ကြည့်ကြသည်။ ဤမှန်းဆကြည့်ချက်ထဲတွင် ရေနံက

အခရာ ဖြစ်နေသည်။ ရုရှတို့၏ ကောင်းမှုကြောင့် ရေနံဈေးနှုန်း ကျနေသဖြင့် စီးပွားရေး အကျပ်အတည်းတို့ သက်သာရာရနေသည်ဟု အကဲဖြတ်ကြသည်။

အကယ်၍ အကြမ်းဖက်ဝါဒသမားတို့ ရေနံတွင် :တို့ကို အကြမ်းဖက် တိုက်ခိုက်လျှင် ရေနံရှားပါးပြတ်လပ်မှုကြောင့် တွေ့ . ကြုံနေရသော အကျပ်အတည်းတို့ ပို၍ ဆိုးရွားသွားနိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် အကြမ်းဖက်ဝါဒနှင့် ရေနံလုပ်ငန်းတို့ကို ပူးတွဲ ပြီး တွေ့ ပူးစရာ ရှိလာသည်။ အရှေ့ အလယ်ပိုင်းဒေသ၏ လက်ငင်းဆူပူမှုမီးလျှံကို ကြည့်၍ ရေနံဈေးနှုန်း ဘယ်လို ဖြစ်လာမည် နည်းဟု ကောက်မပြောရဲကြပေ။

ကိန်းစံလား၊ ဗုဒ္ဓလား

အကြမ်းဖက်ဝါဒစစ်ပွဲ ပြီးစီးသလောက် ဖြစ်နေပြီဟု မှန်းဆ၍ သမိုင်းကို ပြန်ကြည့်သည်လည်း ရှိသည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးအပြီး၌ စီးပွားရေး ပြန်လည်ထူထောင်ရေး လုပ်ငန်းတို့ကို လော့ဒ်မေ့နပ်ကိန်းစံ၏ စီးပွားရေး အမြင်တို့ဖြင့် ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသည်။

ဘတ်ဂျက်လိုငွေတွေ ပြစေခဲ့သည်။ တစ်နည်းပြောရလျှင် အစိုးရအသုံးစရိတ်တို့ကို အရမ်းမြှင့်တင်ခဲ့သည်။ ငွေစက္ကူတွေ ပိုမို ရိုက်ထုတ်ခဲ့သည်။ အခွန်အတုတ်တွေ လျှော့ဖြတ်ပေးခဲ့သည်။ အတိုးနှုန်းတို့ကို သက်သက်အောင် လုပ်ပေးထားခဲ့သည်။

ယခု အာဖဂန်စစ်ပွဲအပြီး၌ မည် သည့် စီးပွားရေး လက်နက်တို့ကို သုံးစွဲမလဲဟု မေးခွန်းထုတ်ကြည့်ကြသည်။ အတိုးလျှော့သည်။ အခွန်ကောက် လျှော့ဖြတ်သည်။ ငွေစက္ကူ ပိုမို ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေသည်။ ဘတ်ဂျက်လိုငွေ ပြန်ကျင့်သုံးသည် စသည်တို့မှာ ကိန်းစံဘာဂဗေဒက လမ်းညွှန်သော မူဝါဒတို့ ဖြစ်လေသည်။

ဘတ်ဂျက်လိုငွေနှင့် ပက်သက်၍ voodoo reganomics ဆိုသော ဘန်းစကားတစ်ခု ပေါ်ခဲ့ဖူးသည်။ သမ္မတရောနယ်ရီဂင် လက်ထက်က ဘတ်ဂျက်လိုငွေသည် ထပ်ဖျား အမြင့်ဆုံးအထိ ခေါင်စိုက်ခဲ့သည်။ ဗုဒ္ဓမော်၊ အောက်လမ်း စုံကဝေပညာတို့ဖြင့်

စဉ်းစားသော ရီဂင်၏ ဘောဂဗေဒဟု ဆိုလိုခြင်း ဖြစ်သည်။ အခြေအနေမှန်ကို ယထာဘူတကျကျ မသုံးသပ်။ ရောင် :လိုအား အခြေပြုသော ဘောဂဗေဒ (supply-side-economics) ကို မျက်စိစုံမှိတ်ပြီး ကျင့်သုံးခဲ့သဖြင့် ဘတ်ဂျက်လိုငွေ ခေါင်စိုက်ခဲ့ရခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ထောက်ပြကြသည်။

ယခု သမ္မတဘုရားအစိုးရကလည်း အခွန်လျှော့ဖြတ်၊ လိုငွေတိုး၊ ကုမ္ပဏီကြီးတို့ကို ထောက်ပံ့ စသည့် ရောင် :လိုအားအခြေပြုဘောဂဗေဒဖြင့် ကုစားရန် ပြင်ဆင်နေပုံရသည်။

ဤတွင် စီးပွားရေး ပညာရှင်များ အကြား မေးလာသော မေးခွန်းမှာ စက်တင်ဘာ ၁၁ ရက်အပြီး စီးပွားရေး ပြဿနာတို့ကို ကိန်းစစ်ဘောဂဗေဒနည်းတို့ဖြင့် ဘယ်လောက်ရှင်းပေးနိုင်မလဲ။ သို့တည်းမဟုတ် Voodoo ဟု နာမည်တွင်ခဲ့သည့် ရောင် :လိုအားအခြေပြုဘောဂဗေဒဖြင့် ဘယ်လောက် ဖြေရှင်းပေးနိုင်မလဲဟူ၍ ဖြစ်လာသည်။

ပေါ်ပေါက်လာမည့် အကြမ်းဖက်တိုက်ခိုက်မှုတို့သည် စက်တင်ဘာ ၁၁ ရက် အဖြစ်အပျက်တို့ထက် ကြီးမလား၊ ငယ်မလား။ ရေနံထုတ်လုပ်မှုကို အကြမ်းဖက်သမားတို့က တိုက်ခိုက်လေမလားဆိုသော အချက်တို့သည် စီးပွားရေး ပညာနှင့် မဆိုင်လှသော်လည်း ထည့်တွက်ရမည့် ရှေ့ခါအဖြစ် မှတ်ယူထားကြသည်။ ဇီးရီးကိုလည်း မမေ့သင့်ပါ။

Ref: JHT-21 Dec 2001

ဈေးကွက်ဂျာနယ်၊ အမှတ် ၂၄၉။

*

3၆ ဖုန်း ယဉ်ကျေးမှု

ကုန်ပစ္စည်းနှင့် ကုန်စည်

သာမန်အရပ်သားအမြင့်၌ ကုန်ပစ္စည်း (goods) နှင့် ကုန်စည်

(commodities) တို့သည် အဓိပ္ပာယ်ချင်းတူဟန်ရှိသည်။ သို့သော် စီးပွားရေး ပညာ၌ မူ
ဤနှစ် ခုသည် မတူပေ။ အဓိပ္ပာယ်ချင်း ခြားနားသည်။ ရှေးရိုးဘာဝဗေဒကျမ်းတို့ အဆိုအရ
ကုန်ပစ္စည်း (goods) ဆိုသည်မှာ လူတို့၏ အလိုဆန္ဒကို ဖြည့်ဆည်းပေးသည့် မည်
သည့်အရာကိုမဆို ဆိုလိုသည်။

တစ်ဖန် ကုန်ပစ္စည်းကိုပင် နှစ် ချိုး ခွဲပြန်သည်။ သဘာဝပစ္စည်းများ ဖြစ်သော
လေ၊ ရေတို့ကလည်း လူတို့၏ လိုအင်ဆန္ဒကို ဖြည့်ဆည်းပေးထားသည် ဖြစ်သော ကြောင့်
သဘာဝကုန်ပစ္စည်း (natural goods) ဟု ခေါ်သည်။ လူတို့က ကြိုး ပမ်းအားထုတ်ရာမှ
ပေါ်ပေါက်လာသော ကုန်ပစ္စည်းတို့ကိုမူ စီးပွားရေး ပစ္စည်း (economics goods) ဟု
ခြားနားစွာ ခေါ်ဆိုသည်။

ဤ စီးပွားရေး ကုန်ပစ္စည်းတို့ကို အခြားသူများ နှင့် ဖလှယ်ရန်၊
ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ပြောရသော် ဈေးကွက်၌ ရောင်း ချရန် ဟုဆိုကာမှ ကုန်စည်
(commodities) ဟူ၍ ဖြစ်သွားသည်။ စာရေး သူကိုယ်တိုင်က မာ့ခ်စ်ဘာဝဗေဒကျမ်းတွင်
ဈေးကွက်အတွက်ရည်ရွယ်သော ကုန်စည်တို့ကို ရောင်း :ကုန်ဟု သုံးနှုန်းခဲ့သည်။
ကိုယ့်ဟာကိုယ်ထုတ်၊ ကိုယ့်ဟာကိုယ်စားဖို့ရာ ရည်ရွယ်သော ကုန်စည်တို့သည် ဈေးကွက်ကို
မရည်ရွယ်သဖြင့် ရောင်း :ကုန် ဖြစ်မလာသေးပေ။

ဤ ကကြီး၊ ခခွေးကို ပြန်၍ နူးရသည်မှာ စာရေး သူ၌ ရည်ရွယ်ချက်ရှိသည်။
2con ခေါ် အထွတ်အမြတ်၊ အမွန်အမြတ်ထားသော အရာတို့ အကြောင်းကို ရှင်းပြလို၍
ဖြစ်သည်။ ဆက်ပြီး ဖုန်းယဉ်ကျေးမှု (phone culture) အကြောင်းကို ပြောလို၍ ဖြစ်သည်။
ဖုန်းမှာ မှ 3G phone တို့အကြောင်း၊ 3G ယဉ်ကျေးမှု အကြောင်းတို့ပေတည်း။

အိုင်ကောင်

အထက်တွင် ကုန်ပစ္စည်းမှစီးပွားရေး ၊ ထိုမှ ကုန်ရောင်း သို့
ပြောင်းလဲလာပုံတို့ကို ရှင်းပြခဲ့သည်။ ယခုအပြောင်းအလဲသည် တစ်ဆင့်
မြင့်တက်သွားပြန်သည်။ အချို့ သော ကုန်စည်တို့သည် ကုန်စည်သက်သက်သာ မ

ကတော့ဘဲ အထွတ်အမြတ် အမွန်အမြတ်ထားရာ အိုင်ကောင် (icons) တွေ ဖြစ်လာချေပြီ။ ရုပ်တု၊ ပုံတော် တွေ ဖြစ်လာပြီ။

ကုန်စည်တစ်မျိုး သည် လူတွေ ၏ အသည်းစွဲ ဖြစ်လာ၊ လူတွေ အတွက် မ ဖြစ်မနေ လိုအပ်ချက် ဖြစ်လာ၊ လူတွေ ပါးစပ်ဖျားမှာ သီးနေသော စကား ဖြစ်လာ၊ ဤကုန်စည်မှ မသုံးစွဲရလျှင် ခေါင်းကိုက်သလိုလို ဝေဒနာခံစားရသော အခြေအနေမျိုး ဖြစ်လာ၊ လူတို့ရဲ့ မရှိမ ဖြစ် အဆင့်အတန်းပြသကော်တ (status symbol) ဖြစ်လာ။ တစ်နိုင်ငံတည်းလည်း မဟုတ်၊ တစ်ကမ္ဘာလုံးသို့လည်း ဖဲ့ နဲ့ လာ။ အလွန်အလွန် ပေါ်ပြူလာ ဖြစ်၊ ဖက်ရှင် ဖြစ်လာ။ ရေပန်းစားလာ။ ကမ္ဘာသုံးလည်း ဖြစ်လာ။ ဤသို့ ဖြစ်လာသော ကုန်စည်မျိုး တို့ကို သာမန်ကုန်ပစ္စည်းမျိုး အ ဖြစ် သဘောမထားနိုင်တော့ပြီ။ လူတွေ ကိုယ်တိုင်က ဖော်ပြပါအကြောင်းတို့ကြောင့် အမြတ်တနိုး ထားလာသည့်အတွက် ဤကုန်ပစ္စည်းတို့သည် အိုင်ကောင် ဖြစ်သွားကြပြီ။

အချို့ သော ပညာရှင်တို့က ဤ အိုင်ကောင်သဘောကိုပင် သင်္ကေတလွန်များ (meta symbol) ဟု သုံးနှုန်းသည်။ သာမန်သင်္ကေတမဟုတ်။ မဟာသင်္ကေတတွေ ဖြစ်လာသည်။ အဓိပ္ပာယ်ကို သင်္ကေတသက်သက်ထဲတွင် ရှာလိုမရတော့။ ဤသင်္ကေတတို့လို လွန်၍ ၊ ကျော်၍ ကြည့်ရတော့မည် ဟု ဆိုသည်။ ကုန်စည်မှ အိုင်ကောင်များ အ ဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲသွားသော အရာအချို့ ကို ဥပမာအနေဖြင့် ပြရလျှင် (၁) မော်တော် ကား (၂) မက်ဒေါ်နယ် ဟမ်ဘာဂါ အသားညှပ်ပေါင်မုန့် (၃) တီဗီ (၄) အင်တာနက် (၅) တယ်လီဖုန်း အစရှိသည်တို့ ဖြစ်ကြသည်။ ယခုဆောင်းပါး၌ အိုင်ကောင် ဖြစ်လာသော တယ်လီဖုန်း အစရှိသည်တို့ အကြောင်းကိုသာ ပြောလိုသည်။ တယ်လီဖုန်း၌ လည်း မိုဘိုင်းဖုန်းကိုသာ။

ပဉ္စလက်ဖုန်းလော

နောက်ဆုံးပေါ် တယ်လီဖုန်းကို 3G ဟု ခေါ်သည်။ တတိယ မျိုး ဆက်သစ် (third generation) ကို အတိုကောက်ခေါ်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။ တယ်လီဖုန်း၌ လည်း မိုဘိုင်းဖုန်း၊ လက်ကိုင်ဖုန်းတို့ကိုသာ ရည်ညွှန်းသည်။ မိုဘိုင်းဖုန်း လောကသည်ပင်လျှင် ပထမမျိုး ဆက်၊ ဒုတိယမျိုး ဆက်တို့ကို ကျော်ဖြတ်လာပြီး ယခု တတိယမျိုး ဆက်ထဲ

ဝင်လေပြီ။

တတိယမျိုး ဆက်သစ် မိုဘိုင်းဖုန်းကို ပဉ္စလက်ဖုန်းလိုခေါ်လျှင် ရမလားမသိ။။
နတ်သိကြားတွေ ဖန်ဆင်းလိုက်သော ဖုန်းလားလို့ ထင်ရသည်။ ဖန်ရှင် (functions) တွေ က
များ မှများ ။ မိုဘိုင်းဖုန်း တစ်လုံးတည်းဖြင့် (၁) စကားပြောလိုလည်း ရသည်။
ကမ္ဘာ့ ဘယ်နေရာကို ပြောမလဲ၊ ရသည်။ (၂) တီဗီကြည့်မလား၊ ရသည်။ (၃)
ဒိုင်ခွက်ငယ်ပါသည်။ (၄) ဗီဒီယိုကင်မရာလည်း ပါသည်။ (၅) အင်တာနက်နှင့်
ချိတ်ဆက်မလား၊ ရသည်။ (၆) ဝီဒီအေမှတ်စုလည်း ပါသည်။ (၇) တေးဂီတသီချင်း
နားထောင်မလား၊ ရသည်။ (၈) ဖက်စ်ပို့မလား၊ ရသည်။ အဲဒီ လောက်တောင် ပါနေသော
မိုဘိုင်းဖုန်းကို multi tasking လို့ ခေါ်သည်။ တစ်လုံးတည်းနှင့် လုပ်ငန်းမျိုး စုံလုပ်နိုင်သော
ဖုန်းပေတည်း။ ၃၆ ဖုန်းနှင့် ဆက်သွယ်မှုကလည်း အံ့ဩစရာကောင်းလောက်အောင်
အလွန်မြန်သည်။ ဥပမာအနေဖြင့် စာမျက်နှာပေါင်း ၁၃၀၀ ရှိသော တော် လိစတိုင်း၏
စစ်နှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး ဝတ္ထုကြီးကို အင်တာနက်မှမျှောချလျှင် ယခင်ဖုန်းဖြင့် ဆိုလျှင် ၅၆ မိနစ်
နှင့် ၃၄ စက္ကန့်ကြာသည်။ ကွန်ပျူတာမော်ဒမ် (modem) နှင့် မျှောချလျှင် ၅၆ စက္ကန့်ကြာသည်။
ယခု ၃၆ ဖုန်းနှင့် မျှောချလျှင် (ကားထဲမှာ ဆိုလျှင်) ၂၅ စက္ကန့်၊ လမ်းလျှောက်ရင်းဆိုလျှင် ၈ . ၃
စက္ကန့်၊ အမြန်ဆုံးမြှင့် ချင်လျှင် ၁ . ၆ စက္ကန့်နှင့် မျှောချနိုင်သည်။ အလွန်မြန်လှသည်။

ဘဝနေဟန်

တယ်လီဖုန်း ကုမ္ပဏီကြီးတို့သည် ဤမျှအစွမ်းထက်သော မိုဘိုင်းဖုန်းကို
အမြန်အဆန် တီထွင်ကြပြီးသည့်နောက် ဈေးကွက်ထဲ နေရာဦးအောင် အသည်းအသန်
ဈေးကွက်လှနေကြသည်။ တယ်လီဖုန်း ကုမ္ပဏီကြီးတို့၏ မိုဘိုင်းဖုန်း ဈေးကွက်လှပွဲသည်
စစ်ပွဲကြီးများ ဆင်နွှဲသလို ဖြစ်နေ၍ Phone Wars: Episode ၃၆ ဟု တိုင်းမဂ္ဂဇင်းကြီးက
အမည် ပေးထားရသည်။

လုပ်ငန်းပေါင်းစုံ လုပ်ပေးနိုင်သော ၃၆ မိုဘိုင်းဖုန်း မည် သူက မလိုချင်ဘဲ
နေပါမည် နည်း။ ဤမှာ ဖန်ရှင်တွေ များ လာသည့်အတွက်လည်း မိုဘိုင်းဖုန်းသည်
အိုင်ကောင် ဖြစ်လာပြီ။ ၂၆con သဘာသက်ရောက်လာလျှင် ယဉ်ကျေးမှု လက္ခဏာလည်း

ဝင်လာတော့သည်။ ခေတ်သစ်ယဉ်ကျေးမှုကို ဖုန်းယဉ်ကျေးမှု (phone culture) လို့ပင် ပညာရှင်တို့က ခေါ်ဆိုလာကြသည်။

ယဉ်ကျေးမှုဆိုသည်မှာ ဘဝနေဟန်ကို ထင်ဟပ်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ဖုန်းတို့သည် ဘဝနေဟန်ကို အကြီးအကျယ် ပြောင်းလဲစေခဲ့သည်။ 3G ဖုန်းဆိုလျှင် ဘယ်ပြောကောင်းပါ့မလဲ ဆိုလောက်သည်။ ဘဝနေဟန်၊ အထူးသဖြင့် လူငယ်တို့၏ ဘဝနေဟန်သည် အကြီးအကျယ် ပြောင်းလဲသွားတော့မည် ။

ဝက်ဘ်ရည်းစား

နိုင်ငံခြားရုပ်ရှင် ဗီဒီယိုဇာတ်ကားနှင့် နိုင်ငံခြားဗြိလိတ် သတင်းကားတို့တွင် ဖြူကြီးတို့မှ ပလက်ဖောင်းတစ်လျှောက် ခပ်သုတ်သုတ်လျှောက်ရင်း မိုဘိုင်းဖုန်းတွေ ကိုယ်စီနှင့် လူငယ်တွေ စကားပြောကြသည့် လုပ်ရှားမှုတို့မှာ ကြည့်လိုပင် ကောင်းလှသေးသည်။ အလွန် ဝေဝေဆာဆာရှိသည်။ ဤပုံတို့သည် ပြောင်းလဲသွားသော ဘဝနေဟန်(ဝါ) ယဉ်ကျေးမှုတို့ကို ထင်ဟပ်ခြင်းလည်း ဖြစ်တန်ရာသည်။

ယခုလည်း 3G ဖုန်းတို့ကြောင့် ဘဝနေဟန်ပြောင်းဦးမည် ။ ပထမ အပြောင်းအလဲက ဤသို့။ ကွန်ပျူတာကီးဘုတ်တွင် လက်ဆယ်ချောင်းစလုံး အသုံးပြုရန် မလိုတော့ပြီ။ 3G ဖုန်းကီးဘုတ်၌ လက်မနှင့် လိုရာနှိပ်ပြီး လိုရာ function ကို ခေါ်ယူအသုံးပြုလို့ ရနိုင်ပြီ။ ထို့ကြောင့် ဝေဖန်ဆန်းစစ်သူတို့က 3G ပေါ်လာ၍ လက်ဆယ်ချောင်းယဉ်ကျေးမှု မှမှန်သွားစရာရှိသည်။ လက်မယဉ်ကျေးမှု ပေါ်ပေါက်လာမည် ဟု ပြောကြသည်။

နောက် ရည်စားထားလိုလျှင်၊ သို့မဟုတ် မိတ်ဖွဲ့ လိုလျှင် မျက်နှာချင်းဆိုင်၊ လူချင်းဆိုင်တွေ့ ရန် မလိုဘဲ 3G ဖုန်းမှ ကီးဘုတ်ကို လက်မနှင့် နှိပ်ပြီး အင်တာနက် ဝက်ဘ်ဆိုက်မှတစ်ဆင့် ရည်းစားထားနိုင်သည်။ ဖူးစာရေး နတ်သည် 3G ဖြစ်လာမည် ပုံ။ တစ်ဖက်မှပုဂ္ဂိုလ် ချော၊ မချောမှာ ကိုယ့်ကံပင်။

3G ဖုန်းကိုအသုံးပြုလျှင် နည်းပညာအရ i-mode ဆိုသော စနစ်ကို အသုံးပြု

ရသည်။ ဂျပန်တီထွင်သူတို့၏ အဆိုအရ မိုဘိုင်းဖုန်းကို တီထွင်ရသည်မှာ အဝေးပြေးမော်တော် ယာဉ် ဒရိုင်းဘာများ ကြောင့် ဖြစ်သည်။ သူတို့၏ လိုအပ်ချက်ကို ဖြည့်ဆည်းပေးရန် ရည်ရွယ်ချက်နှင့် တီထွင်ရခြင်း ဖြစ်သည်။ ကားဂိတ်ရောက်မှ နီးရာတယ်လီဖုန်းရုံကနေပြီး မိမိကား ဘယ်ရောက်နေကြောင်း ဌာနချုပ်သို့ သတင်းပို့ရသည့်ဒုက္ခမှ လွန်ကင်းအောင်ဆိုပြီး သူတို့အတွက် မိုဘိုင်းဖုန်းကို တီထွင်ပေးခဲ့ရသည်ဟု ဆိုသည်။

ယခု ၃၆ ဖုန်းနှင့် ဆိုတော့ အလွန် စမတ်ကျနေသည်။ ၃၆ နှင့် မမြင်ရသည့် အမို : သမီးတစ်ဦးကိုလည်း ကားမောင်းရင်း လက်တည့်စမ်း ရည်းစားထားနိုင်နေကြသည်။ ဘဝနေဟန်၊ အလုပ်စတိုင်တို့ အကြီးအကျယ် ပြောင်းလဲလိမ့်မည် ဟု မှန်းဆထားကြသည်။

Ref: Time 27 Nov 2000

ဈေးကွက်ဂျာနယ်၊ အမှတ် ၂၀၀

*

အခန်း (၂)

အရွယ်သုံးပါး ဘယ်လိုဆက်စပ်

ပေါ်လစီနှင့် လွတ်လပ်ဈေးကွက်

လူ့အဖွဲ့ အစည်းအတွက် ပဓာနကျစွာ အရေးကြီးသော အရွယ်အစား သုံးပါး

ရှိပါသည်။ ၎င်းတို့မှာ (၁) အိမ်ထောင်စု အရွယ်အစား (size of family) (၂) စီးပွားရေး လုပ်ငန်းတို့၏ အရွယ်အစား (firm's size) နှင့် (၃) အစိုးရ အရွယ်အစား (the size of the Government) တို့ဟူ၍ ဖြစ်သည်။

ဤ အရွယ်အစား သုံးပါးအကြောင်းကို ဖရန်စစ်ဖူကူယားမားက သူ၏ ယုံကြည်မှု (Trust) စာအုပ်ထဲတွင် သမိုင်းနှင့် ယဉ်ကျေးမှုကို အခြေခံ၍ နက်နဲစွာ သုံးသပ်ဖော်ပြထားသည်။ ၂၁ ရာစုနှစ် ထဲ၌ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး နှင့် စစ်ရေး တို့တွင် ယဉ်ကျေးမှုမျက်နှာစာက အတော် အတန် နေရာယူထားပြီး အထူးအရေး ပါ အရာရောက် လာလိမ့်မည် ဟု သူကဆိုထားသည်။ ထို့ကြောင့် ယဉ်ကျေးမှုရှုထောင့်မပါဘဲ မည် သည့်သုံးသပ်ချက်မျိုးမှ ယထာဘူတ မကျနိုင်တော့ပြီဟု သူကဆိုသည်။

ယခုလက်ငင်း ဖင်စီ ဖြစ်ပြီး အကြိတ်အနယ်၊ အချေအတင် ဆွေးနွေးနေကြသော ပြဿနာများမှာ ပေါ်လစီလား၊ သို့တည်းမဟုတ် လွတ်လပ်သော ဈေးကွက်လား (Policy versus free market) ဟူ၍ ဖြစ်သည်။ ပေါ်လစီသည် အစိုးရနှင့် သက်ဆိုင်သည်။ တစ်နည်းပြောရလျှင် ပေါ်လစီသည် အစိုးရ၏ စီးပွားရေး လောကအတွင် ပါဝင်ပတ်သက်မှုနှင့် ဝင်ရောက်စွတ်ဖက်မှုတို့ကို ထင်ဟပ်သည်။

ဆာမူရိုင်းမှ ဘူဇာသို့

ပေါ်လစီတို့သည် အစိုးရ၏ အရွယ်အစားကိုလည်း ရောင် ပြန်ဟပ်သည်။

အစိုးရ၏ အရွယ်အစားပြဿနာနှင့် ပတ်သက်၍ ဖရန်စစ်ဖူကူယားမားက တရုတ်၊ ဂျပန်၊ ကိုရီးယား၊ အမေရိကန်၊ ပြင်သစ်၊ အီတလီ နှင့် ဂျာမနီတို့ကို နမူနာ စံထား၍

သုံးသပ်ကြည့်သည်။ သမိုင်း ဖြစ်စဉ်တစ်ရပ်ကိုလည်း ကိုးကားသည်။

လူမှုစီးပွားရေး သိပ္ပံပညာရှင် အယ်လ်ဘတ်ဟပ်ရှ်မင်က လူ့အဖွဲ့ အစည်း၏ ဆင့်ကဲပြောင်းလဲလာပုံကို ဤသို့ပြောသည်။ လူတို့သည် ရှေးဦးပထမ passion ခေါ် စုံမက်မြတ်နိုးမှု ရမ္မက်အပေါ် အခြေခံ အာရုံစူးစိုက်၍ လုပ်ရှားသည်။ ယင်းမှ interest ခေါ် ရုပ်ဝတ္ထုပစ္စည်းတို့တွင် ပေါများ လိုသော အကျိုး စီးပွားအပေါ် အခြေခံ၍ ပြောင်းလဲလုပ်ရှားခဲ့ကြသည်။ စုံမက်မြတ်နိုးမှုမှာ ဂုဏ်ရောင် ပြောင်မြောက်လိုမှုရမ္မက် (passion for glory) က အဓိက ဖြစ်သည်။

သာဓကအနေနှင့် ဂျပန်တွင် ဖြစ်ထွန်းခဲ့သော ဆာမူရိုင်းယဉ်ကျေးမှုသည် ဂုဏ်ရောင် ပြောင်လိုမှုရမ္မက်ကို ထင်ဟပ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ကျင့်ဝတ်သီလအ ဖြစ် ဘူရီဒိုစိတ်ဓာတ် လက်ကိုင်ထားခဲ့သည်။ ဤ ဆာမူရိုင်းတို့ပင်လျှင် အကျိုး စီးပွားဘက်ဆီသို့ ပြောင်းလဲသည့်အနေဖြင့် စီးပွားရေး လုပ်ငန်း (business) ထဲ ဝင်ကြကုန်သည်။ ဆာမူရိုင်းမှ ဘူဇာဇီ (အရင်းရှင်) တွေ ဖြစ်လာကြသည်။ အရင်းရှင် ဖြစ်စေကာမူ ဘူရီဒိုကျင့်ဝတ်တို့ကိုကား မစွန့်လွှတ်ခဲ့။ မွမ်းမံပြင်ဆင် သုံးစွဲခဲ့ကြသည်။ နိုင်ငံရေး သိပ္ပံပညာရှင် သော မတ်ခ်ဟော့ပ်က အနောက်တိုင်း လူ့အဖွဲ့ အစည်းတို့၌ လည်း အလားတူ ကူးပြောင်းမှုမျိုး ဖြစ်ခဲ့သည်ဟု ထောက်ပြသည်။ ဂုဏ်ရောင် ပြောင်လိုမှုရမ္မက် (desire for glory) မှ ဥစ္စာဓနကို စုဆောင်းလိုမှု (rational accumulation) ဘက် ကူးပြောင်းခဲ့ကြသည်။

သူရဲကောင်းထက် ဘူဇာ ဖြစ်ဖို့က ပို၍ အရေး ကြီးလာခဲ့ကြသည်။

မိသားစုမှ ကော်ပိုရေး ရှင်းသို့

ပြင်သစ်တွင် အစိုးရ၏ စီးပွားရေး အပေါ် ကွပ်ကဲမှုနှင့် စီးပွားရေး ထဲ ဝင်ရောက်စွက်ဖက်မှုသည် သမိုင်းအရပင် အလွန်ကြီးမားခဲ့သည်။ ဤ ကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍ ဖရန်စစ်ဖူးကူးယားမားက ဝေါဟာရတစ်လုံးကို သုံးသည်။ ယင်းမှာ dirigisme ဖြစ်သည်။ အဓိပ္ပာယ်မှာ အစိုးရက စီးပွားရေး ထဲ ကြီးကြီးမားမား ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ခြင်း (heavy

intervention of the Government) ဟုလည်း အဓိပ္ပာယ်ထွက်သည်။ Active involvement of the State in economic life ဟူ၍ လည်း အဓိပ္ပာယ်ထွက်သည်။

တရုတ်ပြည်တွင် ပဒေသရာဇ်ဘုရင်များ လက်ထက်ကပင် အင်အား တောင့်တင်းသော အင်ပါယာပြည့်ရှင် (strong Empire) ဖြစ်အောင် ကြိုးပမ်းကြသော သမိုင်း ရှိခဲ့သည်။ အစိုးရအပေါ် မှီတည်သော ယဉ်ကျေးမှု (state-oriented culture) က လွှမ်းမိုးခဲ့သည်ဟု ဖရန်စစ်ဖူးကူးယားမားက ပုံဖော်ခဲ့သည်။ ဂျပန်နှင့် ပတ်သက်၍ မူ အချို့ ပညာရှင်တို့နှင့် ခြားနားနေပြီး ဂျပန်ယဉ်ကျေးမှုသည် အစုအဝေးအပေါ် အခြေစိုက်ယဉ်ကျေးမှု (group-oriented culture) ဟု အကဲဖြတ်သည်။ ဥပမာအနေဖြင့် လုပ်သားတို့သည် အစိုးရအပေါ် သစ္စာခံသည်ထက် မိမိတို့လုပ်ကိုင်နေသည့် ကုမ္ပဏီတို့အပေါ် ပိုပြီး သစ္စာခံကြသည့်အ ဖြစ်ကို ပြသည်။

သို့ရာတွင် တစ်ဖက်၌ အစိုးရလမ်းညွှန်ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်မှု (state guided development) ကလည်း အစဉ်အလာနှင့် ရှိနေခဲ့၍ ဤယဉ်ကျေးမှုကလည်း ရှိနေသည်။ တောင်ကိုရီးယား၏ ယဉ်ကျေးမှုသည် ဂျပန်နှင့် နီးစပ်သည်ထက် တရုတ်နှင့် ပို၍ နီးစပ်သည်ဟု ဖရန်စစ်ဖူးကူးယားမားက သုံးသပ်သည်။

သူက ဘာကိုကြည့်သနည်းဆိုမူ မိသားစုအခြေစိုက် စီးပွားရေး (family based business) မှ ခေတ်သစ် ကော်ပိုရေးရှင်းကြီးများ အဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲဖွံ့စည်းရာတွင် အစိုးရကဦးဆောင်ပြီး ဖွံ့စည်းပေးခြင်းကို ကြည့်သည်။ ဤသို့ ဖွံ့စည်းပေးရာ၌ အခက်အခဲတွေ့ အများကြီးတွေ့ရသည်။ ကိုရီးယား မိသားစုစီးပွားရေး သည် မိမိ မိသားစုမှအပ အပြင်လူကို အဝင်မခံလိုသော အကြောင်းကြောင့် ဤသို့ အခက်အခဲများတွေ့ရခြင်း ဖြစ်သည်။ မိသားစုစီးပွားရေး မှ ကော်ပိုရေးရှင်းကြီးတို့၏ ပုံစံသို့ ပြောင်းလဲရာတွင် အပြင်လူ (outsiders) တို့ကို လက်ခံနိုင်မှ ဖြစ်မည်။ အစိုးရက ဤသို့လက်ခံရန် ဖိအားပေးသုံးစွဲခဲ့ရသည်။ သို့ဖြင့် တောင်ကိုရီးယားတွင် ချားဘိုးလ် (Chaebol) တွေ ပေါ်ပေါက်လာသည်။

အရွယ်နှင့် စကေး

ဖရန်စစ်ဖူးကူးယားမားက အစီရင်ခံစာ ကဏ္ဍကို နှစ် ပိုင်းခွဲကြည့်သည်။

ပထမအပိုင်းမှာ စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးအောင် အစိုးရက ဦးဆောင်လမ်းညွှန်သည့်အပိုင်း ဖြစ်သည်။ ဒုတိယအပိုင်းမှာ မိသားစုအခြေစိုက် စီးပွားရေး မှ နိုင်ငံတော်ပိုရေး ရှင်းကြီးများ အဖြစ်သို့ ကူးပြောင်းဖွဲ့စည်းရေး ဖြစ်သည်။ Organizational change ဖြစ်သည်။

ဘာဂဗေဒပညာသဘောအရ ပြောရလျှင် ဆောင်းပါးအစတွင် ဖော်ပြထားသော စီးပွားရေး လုပ်ငန်းတို့၏ အရွယ်အစား (firm's size) ကို အငယ်စားမှ အကြီးစားအရွယ်အစား ဖြစ်လာအောင် တိုးချဲ့ဖွဲ့စည်းပေးရန် ဖြစ်သည်။ Economics of scale စကေးချဲ့ခြင်းဟု ခေါ်သည်။ စကေးမချဲ့ဘဲ စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးမှုဆိုသည်မှာ မဖြစ်နိုင်သလောက်ပင် ဖြစ်သည်။ အကြီးစားစကေးတို့၏ အကျိုးကျေးဇူးတို့ကို ရိတ်သိမ်းလိုသည်။

ဤနေရာ၌ စီးပွားရေး လုပ်ငန်းတို့၏ အရွယ်အစားနှင့် စကေးတို့ကို တိုးချဲ့ကြီးထွားစေရာတွင် အရှေ့အာရှ၌ အတွေ့အကြုံဖြစ် မျိုး နှစ်စား ပေါ်ထွန်းပုံကို ဖရန်စစ်ဖူးကူးယားမားက ရှင်းပြသည်။

ပထမအမျိုးအစားမှာ ဂျပန်နှင့် ကိုရီးယားတို့၏ ပုံစံ ဖြစ်သည်။ အစိုးရက ဝင်ရောက်စွက်ဖက်၍ အစိုးရ၏ ကူညီထောက်ပံ့မှုတို့ဖြင့် ဂျပန်နှင့် တောင်ကိုရီးယားမှာ စီးပွားရေး လုပ်ငန်းတို့သည် အရွယ်အစားနှင့် စကေးကြီးမားခဲ့သည်။ Government-aided transformation ဟုခေါ်သည်။ ဂျပန်တွင် Keiretsu စနစ်၊ ကိုရီးယားတွင် ချားလ်ဘိုးတို့ ပေါ်ထွန်းကြီးထွားခဲ့သည်။

ဒုတိယအမျိုးအစားသည် အရှေ့အာရှ တောင်ပိုင်းနိုင်ငံတို့က ဆောင်ရွက်လိုက်သော ပုံစံ ဖြစ်သည်။ ဤပုံစံမှာ နိုင်ငံခြားအရင်းအနှီးတို့ကို အားရပါးရ ကြိုဆိုလက်ခံ၍ ဤနိုင်ငံခြားအရင်းအနှီးတို့ဖြင့် မိသားစုအခြေစိုက် စီးပွားရေး နှင့် အသေးစား၊ အငယ်စားအရွယ် စီးပွားရေးတို့ကို ကော်ပိုရေးရှင်းကြီးတွေ ဖြစ်အောင် ပြောင်းလဲဖွဲ့စည်းလိုက်သော ပုံစံ ဖြစ်သည်။

ယဉ်ကျေးမှုသုံးမျိုး

ဖရန်စစ်ဖူးကူးယားမားက အစိုးရ ဝင်ရောက်စွက်ဖက်မှု၏ အတိုင်းအတာနှင့် ပုံစံတို့သည် နိုင်ငံအလိုက် လူ့အဖွဲ့ အစည်းကို အခြေခံအားဖြင့် သုံးမျိုး ခွဲသည်။ (၁) နိုင်ငံတော် အစိုးရအခြေစိုက် ယဉ်ကျေးမှု (state-oriented culture) (၂) လူတစ်ဦးချင်းအပေါ်အခြေစိုက် ယဉ်ကျေးမှု (group-oriented culture) တို့ဟူ၍ ဖြစ်သည်။

နိဂုံးချုပ်ရေး ရလျှင် စီးပွားရေး လုပ်ငန်းတို့၏ အရွယ်အစားကို ကော်ပိုရေးရှင်းကြီးများ အဆင့်ရောက်အောင် ကူးပြောင်းဖွဲ့ စည်းရေး၊ အကျိုး ဆက်အားဖြင့် မိသားစု စီမံအုပ်ချုပ်မှု (family management) မှ ကျွမ်းကျင်သူတို့က စီမံအုပ်ချုပ်မှု (professional management) ဆီသို့ ကူးပြောင်းပေါ်ထွန်းရေး၊ ပုဂ္ဂလိကပိုင်း စီးပွားရေး သည် နိုင်ငံတော်ကို တိုးချဲ့ ထားရာ (extension of State) ဖြစ်နေသလား၊ သို့ တည်းမဟုတ် ပုဂ္ဂလိကပိုင်းနှင့် နိုင်ငံတော် တို့ ပါတနာအ ဖြစ် တည်ရှိ ဆက်ဆံသလား။ စီးပွားရေး ကို ဘယ်သူက အဓိကမောင်းသလဲ။ အစိုးရလား၊ ပုဂ္ဂလိကပိုင်းလားဆိုသော ပြဿနာအဝဝတို့သည် ဖရန်စစ်ဖူးကူးယားမား၏ အဆိုအရ နိုင်ငံအလိုက်၏ ယဉ်ကျေးမှုအခြေအနေအပေါ် အများကြီး မှီတည်နေပါသည်။ သူက လူမှုပေါင်းသင်းဆက်ဆံမှု (sociability) (ဝါ) လူမှုအရင်းကို ယဉ်ကျေးမှု အကြောင်းအရာအ ဖြစ် အဓိက အလေးပေးသည်။

ဈေးကွက်ဌာနယ်၊ အမှတ် ၂၀၁။

*

မျဉ်းပြတ်ဝန်းကျင်ထဲ လူးကာ လွန်ကာ

မီးရှူး တန်ဆောင်နှစ် ၃

ကားလ်မတ်စ်က ဓန၏ ဇာစ်မြစ်သည် လုပ်အား (labour) ဟု ဟောခဲ့သည်။

ပီတာ အက်ဖ် ဒရပ်ကာက ကားလ်မတ်စ်၏ လုပ်အားသီအိုရီမှာ ဟာကွက်တို့ကို ထောက်ပြပြီးသည့်နောက် ဓန၏ ဇာစ်မြစ်သည် ပညာ (knowledge) ဟု ဖော်ထုတ်ခဲ့သည်။

မိမိတို့ ဘာလုပ်မည် ကို သိနေသော အလုပ်။ တစ်နည်းပြောရလျှင် လက်ရှိလုပ်နေသော အလုပ်တွင် ပညာကိုအသုံးပြုပါက ကုန်ထုတ်အစွမ်းသတ္တိ (productivity) ဆိုပြီး ပေါ်လာသည်။ တစ်ခါမှ မလုပ်ဖူးသေးသော အလုပ်သစ်၊ လက်ရှိလုပ်နေသော အလုပ်နှင့် ခြားနားသော အလုပ်သစ်တွင် ပညာကို အသုံးပြုပါက အသစ်အဆန်း တီထွင်ချက် (innovation) ဆိုပြီး ပေါ်လာသည်။

ပီတာဒရပ်ကာသည် ဆိုခဲ့ပါအတိုင်း ရှင်းပြပြီးသည့်နောက် ကုန်ထုတ် အစွမ်းသတ္တိနှင့် အသစ်အဆန်း တီထွင်ချက်တို့သည် စီးပွားရေး တိုင်းအတွက် မီးရှူးတန်ဆောင် ဖြစ်သင့်သည်၊ လမ်းပြမီးပွိုင့် ဖြစ်သင့်သည်ဟု အကြံပေးသည်။ ပီတာဒရပ်ကာသည် ပညာ၏ အရေး ပါပုံကို ဆိုခဲ့ပါအတိုင်းရှင်းပြရင်း နောင်တွင် အရေး ပါ အရာရောက်လာမည့် ပညာ၏ ပုံသဏ္ဌန်မှာ အလွန်အဆင့်မြင့် အထူးပညာ (highly specialized knowledge) ဟု ထောက်ပြသည်။

သို့ရာတွင် ပီတာဒရပ်ကာသည် ထိုသို့ အချက်အချာကျစွာ အရေး ပါ အရာရောက်လာမည့် ပညာ၏ သဘာဝ (nature of knowledge) ကိုမူ တိတိကျကျ ရှင်းမပြခဲ့ပေ။ အရိပ်အမြွတ်လောက်သာ ပြောသည်။ ၂၁ ရာစုနှစ် သည် အစဉ်အဆက်ပြတ်သော ခေတ် (age of discontinuity) ဖြစ်လိမ့်မည် ဟု ဟောခဲ့သည်။

ယခုနောက်ပိုင်း ပညာရှင်တို့က အစဉ်အဆက်ပြတ်ခြင်းကို တခြားစကားနှင့် ပြောလာကြသည်။ ယင်းမှာ non-linear environment ဟုဆိုခြင်း ဖြစ်သည်။

သို့သော် မထုံနဲ့

ပြင်သစ်နိုင်ငံ၊ ဖောင်တိန်ဘလူးတွင် ဥရောပသမဂ္ဂအတွက် တည်ထောင်ထားသော နာမည် ကြီး JENSEN စီးပွားရေး၊ စီမံခန့်ခွဲမှုတက္ကသိုလ်၌

စီးပွားရေး နှင့် သတင်းအင်ဖော်မေးရှင်း ပညာရပ်ဆိုင်ရာ ပါမောက္ခ ဖြစ်သူ
ဆူမိတြာဒတ်တားက အင်တာနက်သည် အခြေခံအားဖြင့် မျဉ်းဆက်မဟုတ်သော ဝန်းကျင်
(non-linear environment) ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် မျဉ်းဆက်မဟုတ်သော နည်းတို့
ထုတ်ဖော်ပြောဆိုသည်။ အီး-ကော်မတ်စ်လို့လည်း ခေါ်ကြ၊ အီး-မတ်ကက် (e-market)
လို့လည်း ခေါ်ကြသော စီးပွားရေး လုပ်နည်းတစ်ခုလုံးသည် အကြောင်းအကျိုး
ဆက်စပ်ပုံတို့ကို မျဉ်းတစ်ဆက်တည်းနှင့် ၊ မျဉ်တစ်ကြောင်းတည်းနှင့် တွေ့ :ခေါ်၍ မရသော
ပညာတို့ ဖြစ်ကြဟန်တူသည်။ မျဉ်းမျိုး စုံ၊ မျဉ်းပြတ်မျိုး စုံတို့နှင့် တွေ့ :ခေါ်ရမည် ။
အလုပ်လုပ်တတ်ရမည် ။ အီးကို ရှေ့ ကတပ်ပြီးပြောလာသော လုပ်ငန်းမှန်သမျှသည်
မျဉ်းပြတ်ကို ခုန်ပျံကျော်လွှား (leap) တို့နှင့် များ နေဟန် ရှိပါလိမ့်မည် ။

ထို့ကြောင့် ကမ္ဘာကျော် Yahoo ကုမ္ပဏီ၏ ဆောင်ပုဒ်က စိတ်ဝင်စားဖွယ်
ကောင်းလှသည်။ ‘ဗီဝ What is crazy, but not stupid’ ‘အရူးအမူး ဖြစ်စရာတို့ကို
လုပ်ပါ။ သို့ရာတွင် မထုံနဲ့’ ဟူသတည်း။

ပြောရမည် ဆိုလျှင် ပညာနှင့် အိုက်ဒီယာမှန်သမျှကို ယခုအခါ ကွန်ပျူတာ
ဆော့ဖ်ဝဲထဲ ထည့်သွင်းကြသည်။ ဆော့ဖ်ဝဲတို့ ကိုယ်တိုင်ကလည်း သူ့ဘာသာသူ အဖြေ
(solution) တို့ကို တွက်ပေးတတ်ကြပြီ။ ဆော့ဖ်ဝဲသည် ပညာ၏ အဓိက မီဒီယမ်
ဖြစ်လာပေရာ ဤမီဒီယမ်သည် မျဉ်းဆက်တွေ့ :ခေါ်မှ (linear thinking) ကို
စွန့်ပစ်ထားသည်။ မျဉ်းပြတ်တွေ့ :နည်း (non-linear thinking) တို့ကိုသာ သုံးလာသည်။

မျဉ်းပြတ်ဗီဇ

Geometry ဟုခေါ် ဂဲဩမေထရီသည် မျဉ်းတို့၊ ထောင့်မှန်တို့၊ အချွန်တို့၊
အဝိုင်းတို့နှင့် သက်ဆိုင်သည်။ အင်ဂျင်နီယူပညာသည် ဤ ဂဲဩမေထရီအပေါ် အဓိက
အခြေစိုက်ခဲ့သည်ကို လူတိုင်းလို သိကြသည်။ ယခုအခါ ဤ ဂဲဩမေထရီနည်းဖြင့်
စဉ်းစားခြင်းသည်ပင် အင်ဂျင်နီယာတို့အတွက် အခက်အခဲနှင့် ဒုက္ခ ဖြစ်စေတော့သည်ဟု
အင်ဂျင်နီယာတို့အတွက် အခက်အခဲနှင့် ဒုက္ခ ဖြစ်စေတော့သည်ဟု အင်ဂျင်နီယာပါမောက္ခ
အင်ဒရူးဂျေကင်းက ထောက်ပြလိုက်သည်။ ဂျေကင်းသည် ဂြိုဟ်တုအင်ဂျင်နီယာ ဖြစ်သည်။

သူက သဘာဝနှင့် လူ၏ ဆင့်ကဲ ဖြစ်ပေါ်မှု (ဒါဝင်ဝါဒ) တို့ကို ရှင်းပြကာ A၂
ခေါ် ဖန်တီးထားသော ဉာဏ်၊ လူနှင့် တူသော စက်ရုပ်တို့ကို တီထွင်ခဲ့သည်။ ဤသို့
တီထွင်ရာတွင် ဂဲဩမေထရီကိုမသုံး။ သဘာဝနှင့် ဆင့်ကဲ ဖြစ်ပေါ်မှုတရားတွင် ရှိသော
Genetic Algorithm နည်းကို အသုံးပြုသည်။ ဤနည်းတွင် မျဉ်းပြတ်သဘော (non-
linear adges) တွေ တစ်ပြုတစ်မကြီး ပါဝင်ကုန်သည်။ သူ၏ နည်းကို ကွန်ပျူ
တာအပျော့ထည် ဆော့ဖ်ဝဲထဲထည့်သွင်းပြီး အဖြေတို့ကို ရှာဖွေစေသည်။
အံ့ဩစရာကောင်းလောက်အောင်လည်း တွေ့ . သည်။ အမြန်ဆုံး၊
အကောင်းဆုံးအဖြေကိုလည်း တွေ့ . သည်။

သို့ဖြင့် ပညာသည် မျဉ်းဆက်ဝန်းကျင် (linear environment) မှ
မျဉ်းပြတ်ဝန်းကျင် (non-linear environment) ဆီသို့ ကူး ပြောင်းသွား လေပြီ။
လူငယ်တို့သည် အသစ်ပြောင်းလဲသွားသော မျဉ်းပြတ်ဝန်းကျင်တွင် ပညာသစ်များ
ရှာမှီးရတော့မည် ။ ပညာသစ်တို့ကို ဆည်းပူးရတော့မည် ။ မျဉ်းပြတ်ဝန်းကျင်ကို အခြေခံ၍
လေ့လာ၊ လေ့ကျင့်မှုတွေ ပြုလုပ်ကြရတော့မည် ။

ထပ်ခြင်း

ဂလိုဘယ်လိုက်ဇေးရှင်းသည် မျဉ်းပြတ်ဝန်းကျင်တွင် အရှိန်အဟုန်ပြင်းစွာ
ဖြစ်ထွန်းမည် ။ ပီတာဒရပ်ကာ၏ ဟောကိန်းအရဆိုမူ အစဉ်အဆက်ပြတ်သော ခေတ် (age
of discontinuity) ထဲတွင် ဂလိုဘယ်လိုက်ဇေးရှင်း ထွန်းကားမည် သဘော
ဖြစ်တော့သည်။ ထို့ကြောင့် စိန်ခေါ်မှုတို့မှာ သမားရိုးကျတွေ ဖြစ်ဖွယ်မရှိ။ မတွေ့ . ဖူး၊ မကြုံ
ဖူးသော ၊ အသစ်အသစ်သော စိန်ခေါ်မှုတို့သာ ဖြစ်ကြမည် ။

ဤစိန်ခေါ်မှုတို့ကို ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းရန် စီးပွားရေး ကော်ပိုရေးရှင်းကြီးတို့သည်
မိမိတို့ချင်း သဘောသဘာဝ နီးစပ်ရာလိုက်ပြီး မဟာမိတ်တွေ ဖွဲ့ . စည်းလာကြသည်။
ရေရှည်အကျိုး စီးပွားကို ကြည့်ကြရသည် ဖြစ်၍ ဤမဟာမိတ်တို့ကို မဟာဗျူဟာမြောက်
မဟာမိတ် (strategic alliances) တို့ဟူ၍ ခေါ်ဆိုလာကြသည်။

မဟာမိတ်ဖွဲ့ စည်းရန် စေ့ဆော်သော အကြောင်းတရား နှစ် ပါးကလည်း အင်အားကောင်းစွာ နှင့် ရှိသည်။ ဈေးကွက်၏ သဘာဝနှင့် နည်းပညာ တက္ကနိုလိုဂျီ အပြောင်းအလဲတို့ ဖြစ်ကြသည်ဟု ပီတာဒရပ်ကာက ထောက်ပြသည်။

ရှေးဦးပထမ တက္ကနိုလိုဂျီတို့သည် တစ်ခုနှင့် တစ်ခု ထပ်လာသည့် (overlapped) သဘောသည် အလွန်များ လာသည်။ ယခင်ကဆိုလျှင် အီလက်ထရွန်းနစ်ပိုင်းမှ လူတို့သည် လျှပ်စစ် အင်ဂျင်နီယာအပိုင်းအကြောင်းကို သိစရာ မလို။ ကုန်ကြမ်း (materials) တို့အကြောင်းကို သိစရာ မလို။ စက္ကူထုတ်လုပ်သူတို့သည် စက္ကူ ဆိုင်ရာ စက်မှုပညာနှင့် စက္ကူဆိုင်ရာ ဓာတုဗေဒလောကပဲ သိဖို့လိုသည်။ တယ်လီဆက်သွယ်ရေး စနစ်သည် သူ့ ဟာနှင့် သူ လုံလုံလဲလဲရှိနေသော (self-contained) ကဏ္ဍ ဖြစ်သည်။

ပညာလူးကာလွန့်ကာ

သို့သော် ယခု ဤသို့မဟုတ်ပြီ။ ကုမ္ပဏီတစ်ခု၏ သုတေသန ဓာတ်ခွဲခန်းသည် မိမိတို့လိုချင်သမျှ တက္ကနိုလိုဂျီတို့ကို အကုန် မွေးထုတ်နိုင်တော့သည်မဟုတ်။ အခြားတစ်နည်းဖြင့် သုတေသနဓာတ်ခွဲခန်းတစ်ခုသည် မိမိကုမ္ပဏီက လိုချင်သော ရလဒ်ထက်ပိုပြီး ရလဒ်တို့ကို မွေးထုတ်လာနိုင်သည်လည်း ရှိလာသည်။

သို့ဖြင့် ဆေးဝါးထုတ်လုပ်ရေး ကုမ္ပဏီသည် မျိုး ရိုးဗီဇသမား (geneticists) တို့နှင့် မဟာမိတ်ဖွဲ့ ရန် လိုလာသည်။ ကွန်ပျူတာ အမာထည်ထုတ်လုပ်သော ၂၅၂M သည် ဆော့ဖ်ဝဲအပျော့ထည် ထုတ်လုပ်သော ကုမ္ပဏီတို့နှင့် မဟာမိတ် ဖွဲ့ ရတော့သည်။ တက္ကနိုလိုဂျီ မြန်မြန်တိုးတက်လာလေ ဤသို့ မဟာမိတ်ဖွဲ့ ကြရန် ပို၍ လိုလာလေလေ ဖြစ်သည်။

ဈေးကွက်သည်လည်း တစ်ခုနှင့် တစ်ခု ထပ်လာသည်။ Overlapping ပေါင်းစပ်လာသည်။ ဈေးကွက်တစ်ခုနှင့် တစ်ခု ဖြတ်လာသည်။ Criss-Crossing ဖြစ်လာသည်။ ဈေးကွက်တို့သည် တသီးတခြား ကွဲကွဲပြားပြား ခြားခြားနားနား (distinct) ဟူ၍ မရှိတော့ပြီ။ ဤအကြောင်းကြောင့် လည်း ကော်ပိုရေး ရှင်းကြီးတို့ မဟာမိတ်ဖွဲ့ ရန်

ပိုလိုလာသည်။

နိဂုံးချုပ်ပြောရသော် ဆိုခဲ့ပါအတိုင်း မဟာမိတ်များ ဖွဲ့ စည်း၍
ဆောင်းပါးအစတွင် ဖော်ပြသော ကုန်ထုတ်အစွမ်းသတ္တိနှင့် အသစ်အဆန်းတီထွင်ချက်တို့ကို
ပညာကိုကျော်ရိုးထားပြီး အင်အားကောင်းအောင်၊ တန်ခိုးတက်အောင် ကြိုး
ပမ်းလိုက်ကြလေရာ အကျိုး ဆက်အားဖြင့် ပညာသည် မျဉ်းပြတ်ဝန်းကျင်ထဲ ရောက်သွားပြီ။
ဗယောက် ဗယက် လူးကာလွန်ကာ လုပ်ရှားရသည့်ဘဝနှင့် ရင်ဆိုင်လာရပြီ။

Ref: Management for the Future by Peter F.Drucker. Business

ဈေးကွက်ဂျာနယ်၊ အမှတ် ၂၀၂။

*

ဂေါ်ဒ် ဒဏ်ခတ်သည် ဖြစ်စေကာမူ

အာဒမ်နှင့် ဧဝ

ဘုရားသခင် ဂေါ်ဒ်က အာဒမ်နှင့် ဧဝတို့ကို ဖန်ဆင်းပြီးသည့်နောက်
အီဒင်ပန်းခြံကြီးထဲ၌ ဘာမျှလုပ်စရာမလိုဘဲ အေးချမ်းစွာ နေထိုင်ရန် စီမံထားလိုက်သည်။ သို့
သော် သူတို့နှစ် ဦးသည် ဘုရားသခင် စီရင်သလိုမနေဘဲ မူလအကုသိုလ် (original sin)ကို
ကျူး လွန်မိလိုက်ကြရာ ဘုရားသခင်က ဒဏ်ခတ်လေတော့၏ ။ ဘုရားသခင်ကပေးသော
ဖြစ်ဒဏ်ကား အာဒမ်နှင့် ဧဝတို့ကို ကိုယ့်ဘာသာကိုယ် ရှာဖွေစားသောက်ကြရန်
အလုပ်စေခိုင်းလိုက်ခြင်းပင် ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် ဂျဒါခရစ်ယာန်တို့၏ ယုံကြည်မှု အရ အလုပ်(work)သည်
ဘုရားသခင်၏ ဖြစ်ဒဏ် ဖြစ်၍ နာကျင်မှု (painful) ဖြစ်သည်။ ဝဋ်ဒုက္ခ ဆင်းရဲလည်း မည်
၏ ။ ခရစ်ယာန်ဘာသာဝင်တို့ ကွယ်လွန် အနိစ္စရောက်သော အခါ၌ Requiescat in

Peaceမဟုတ်ဘဲ ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းလုံးလေ့ရှိကြသည်။ အဓိပ္ပာယ်မှာ ဘဝသံသရာတွင် ပင်ပန်းကြီးစွာ အလုပ်လုပ်ရသော ဝဋ်ဒုက္ခဆင်းရဲခြင်းမှ နားနေခွင့်ပြုခြင်းဟု သက်ရောက်သည်။

ဖရန်စစ်ဖူးကူးယားမားက ခရစ်ယာန်တို့၏ ယုံကြည်မှုကို ရည်ညွှန်းကိုးကားလိုက်ပြီးသည့်နောက် ‘လူတွေ ဘာကြောင့် အလုပ်လုပ်ကြသနည်း’ ဆိုသော မေးခွန်းကို ထုတ်လိုက်သည်။ ရှေးဟောင်း ဘာဂဗေဒပညာရှင်တို့က ခရစ်ယာန်ယုံကြည်မှုကို နာမူနာယူ၍ အလုပ်သည် အသုံးဝင်မှုကို စွန့်လွှတ်ခြင်း (disutility) အဖြစ် ဖြစ်မြင်သည်။ အလုပ်မလုပ်ဘဲနေသော အားလပ်မှု (leisure) ကို စွန့်လွှတ်ခြင်း ဖြစ်၍ နာကျင်မှု သဘောရှိသည်။ ဝဋ်ဆင်းရဲဒုက္ခသဘော ပါရှိသည်။

ကျွမ်းကျင်မှု လျော့

ရှေးဟောင်း ဘာဂဗေဒသဘောတရားအရ လူတို့သည် အလုပ်လုပ်ချင်လွန်း၍ အလုပ်လုပ်နေကြခြင်း မဟုတ်ပေ။ ဝင်ငွေရှိရန် အလုပ်လုပ်နေကြခြင်း ဖြစ်သည်။ ဤဝင်ငွေဖြင့် မိမိ စွန့်လွှတ်ထားရသော အားလပ်မှု အတွက် ပြန်လည်အသုံးပြုရန် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် အလုပ်အားလုံးသည် အန္တိမအဆုံး၌ အားလပ်မှု (leisure) အတွက် ဦးတည်ကြကုန်သည်သာ ဖြစ်သည်။

အခြား အယူအဆတစ်ခုကမူ အလုပ်သည် ကျေနပ်နှစ်သက်ဖွယ် ကောင်းသော အရာ ဖြစ်သည်။ လူတို့သည် ထုတ်လုပ်သော သတ္တဝါလည်း ဖြစ်သည်။ စားသုံးသော သတ္တဝါလည်း ဖြစ်ကြလေရာ သဘာဝကြီးကို မိမိတို့အလုပ်အဖြစ် အသွင်ပြောင်းလဲခြင်းနှင့် သဘာဝကြီးအပေါ် အနိုင်ယူနိုင်ခြင်းကြောင့် ပီတိ ဖြစ်ကြသည်။ အလုပ်သည် အပေါင်းလက္ခဏာဆောင်သော အသုံးဝင်မှု (positive utility) ရှိသည်။

သို့သော်လည်း အလုပ်အမျိုးအစားက အတော်စကားပြောသည်။ အလုပ်သည် လက်မှုအတတ်ပညာ (craft) တစ်ခုခုအပေါ် မူတည်ဆောင်ရွက်ခဲ့ရသော ကာလတို့၌ မိမိအတတ်ပညာကို အချောကိုင်မွမ်းမံနေနိုင်သဖြင့် သီးခြားလွတ်လပ်ခဲ့ကြသည်။ မိမိ၏ တီထွင်ကြံဆမှုနှင့် အောင်မြင်မှုတို့အပေါ် အလွန်ကျေနပ်ပီတိ

အားရခဲ့ကြသည်။ ယခုကား အခြေအနေသည် ပြောင်းလဲခဲ့ပြီ။ လက်မှု အတတ်ပညာဖြင့် ပစ္စည်းအနည်းငယ်ကို ရွေးချယ် ထုတ်လုပ်ခဲ့သော အဆင့်မှ စက်ရုံ၊ အလုပ်ရုံတို့တွင် ကုန်စည်အမြောက်အမြားတို့ကို ထုတ်လုပ်သော အဆင့် (mass production) ဆီသို့ ပြောင်းလဲလိုက်ရပြီ။ ထိုအခါ လက်မှု အတတ်ပညာတွေ မလိုတော့ပေ။ ဤအချက်ကို deskilling ဟု ခေါ်သည်။ မူလကျွမ်းကျင်မှု လျော့ပါးသွားခြင်း မည် သည်။

မဟာဗျူဟာ ရှုခင်းဇာတ်သစ်

အလုပ်နှင့် ပတ်သတ်သော အခြေခံဒဿန အပြောင်းအလဲတို့ကို ဤနေရာ၌ အကျယ်ချဲ့ မရှင်းလင်းတော့ပါ။ ဖြတ်လမ်းသဘောအားဖြင့် ခုန့်ပုံဖော်လွှားပြီး၊ ယနေ့ရောက်ရှိနေသော သတင်းအင်ဖော်မေးရှင်း အိုင်တီခေတ်၌ အလုပ်၏ သဘာဝသည် အဘယ်သို့ ပြောင်းလဲသွားသနည်းဟု ဝေဖန် ဆန်းစစ်ကြခြင်းကိုသာ ရှင်းပြလိုတော့သည်။

စီမံခန့်ခွဲမှု ပညာရှင် ဝီတာ အက်စ် ဒရပ်ကာက အလုပ်ကို နှစ် မျိုး ပဲ ခွဲခြားပြောဆိုသည်။ အရာဝတ္ထုတို့ကို ဖန်တီးထုတ်လုပ်ခြင်း (making things) နှင့် ဤအရာဝတ္ထုတို့ကို ရွှေ့ပြောင်းရွှေ့လျားစေခြင်း (moving things) တို့ ဟူ၍ ဖြစ်သည်။ ခေတ်သည် ပညာခေတ်၊ ပညာလူ့ဘောင် (knowledge society) ဟု သတ်မှတ်သည်။

ဝီတာဒရပ်ကာက ဖော်ပြပါ အလုပ်နှစ် မျိုး နှစ် စားကိုပင် ထပ်မံပြီး သုံးပိုင်းပိုင်းပြသည်။ ကုန်ချောထုတ်လုပ်သော အလုပ် (manufacturing work)၊ ပညာကိုအခြေခံသော အလုပ် (knowledge work) နှင့် ဝန်ဆောင်မှု အလုပ် (service work) တို့ဟူ၍ ဖြစ်သည်။ ဝီတာဒရပ်ကာက တက္ကနိလိုရီနည်းပညာများ ထွန်းကားမှု ကြောင့် ထုတ်လုပ်မှု အစွမ်းသတ္တိများ ပေါက်ကွဲအောင် (productivity explosion) မည် သို့ ပြုလုပ်မည် နည်း ဆိုသော အချက် ဖြစ်လိမ့်မည် ဟု ဆိုသည်။ ဤနှစ် ပိုင်းတွင် အောင်မြင်သော နိုင်ငံတို့က အရှိန်အဟုန်ကြီးစွာ ဖြင့် ခုန့်ပုံဖော်လွှားသွားမည် ဟု ဆိုသည်။

၎င်းက ထုတ်လုပ်မှု အစွမ်းသတ္တိသည် နိုင်ငံတို့၏ ဓနအင်အား ဖြစ်လာပြီဟု ဆိုသည်။ Productivity has become wealth of nations. ဟု ပြောသည်။ သို့ ဖြစ်၍

ဤအလိုငှာ နိုင်ငံအလိုက်သည် မဟာဗျူဟာ ရှုခင်းဇာတ်အိမ်(strategic scenarios)တို့ကို ထုဆစ်ထားနိုင်တော့မည် ဟု ထောက်ပြသည်။

ထူးကဲခန္ဓာ

ဝန်ဆောင်မှု အလုပ်နှင့် ပတ်သတ်၍ ကျန်းမာရေး ဝန်ဆောင်မှု (health care)လုပ်ငန်းကိစ္စကို နမူနာပြုသည်။ ၁၉၄၀ ပြည့်နှစ် တို့၌ ဆေးရုံတို့သည် လုပ်အားဖိသုံးသော စနစ်(labour intensive)ကို ကျင့်သုံးခဲ့ရသည်။ ခုတင်၊ မော်တာနှင့် အဆောက်အအုံအချို့ တို့တွင် သာ အနည်းငယ် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ရှိခဲ့သည်။ စက်မှု နည်းပညာ တက္ကနိုလိုဂျီတို့တွင် အသုံးအစွဲ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု နည်းခဲ့သည်။ ဓာတ်မှန်ဌာန၊ ဓာတ်ခွဲခန်း၊ ခန္ဓာကိုယ်စစ်စစ်ခန်းတို့ဟူ၍ အလွန်နည်းပါးခဲ့သည်။

သို့သော် ယနေ့အခါတွင် မူ ဆေးရုံတို့သည် အရင်းအနှီးကို အောတိုက်ဖိပြီးသုံးစွဲသော အဆောက်အအုံ(the most capital intensive facilities)တို့ဘက် ပြောင်းလဲသွားလေပြီ။ ခေတ်အမီဆုံး ဆေးဘက်ဆိုင်ရာ တက္ကနိုလိုဂျီတို့ကို အကြီးအကျယ် သုံးစွဲလာကြပြီ။

သို့ရာတွင် တစ်ဖက်၌ လုပ်အားဖိသုံးသော စနစ်ကလည်း အကြောင်းအကြောင်းကြောင့် လျော့ချလို့မရကြပေ။ သို့ဖြင့် ကျန်းမာရေး ကုသမှု လုပ်ငန်းတွင် အရင်းအနှီး ဖိသုံးခြင်းနှင့် လုပ်အားဖိသုံးခြင်း နှစ် မျိုး စလုံး ခွန်တွဲ ရှိလာသည်။ ပီတာဒရပ်ကာ၏ အမြင်၌ ဤသို့ နှစ် မျိုး ခွန်တွဲ ရှိနေခြင်းကြောင့် ကျန်းမာရေး ကုသစရိတ်တို့သည် တက်လာတော့သည်။ တစ်မူထူးခြားသော စီးပွားရေး (economics monstrosity) ခန္ဓာကိုယ်ထည်ကြီးအ ဖြစ် နိုင်ငံတိုင်းတွင် မြင်လာကြရသည်ဟု ဆိုသည်။

ပီတာဒရပ်ကာ၏ ဆိုလိုရင်းအဘော်မှာ ဝန်ဆောင်မှု လုပ်ငန်းတို့တွင် ထုတ်လုပ်မှု အစွမ်းသတ္တိတို့ကို ပေါက်ကွဲအောင် ဖန်တီး ကြံဆလာသည်ကား ချီးကျူး စရာပင် ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် တစ်ဖက်၌ စရိတ်စက ကြီးကြီးပေး၍ ဤသို့ဖြစ်ရခြင်းမျိုး ကာ မ ဖြစ်ကောင်းဟု ဆိုသည်။ စီးပွားရေး စီမံခန့်ခွဲမှု တွင် စရိတ်စကတို့ကို ဖြတ်တောက်လျှော့ချရန်

ကြိုးပမ်းမှု (cost-cutting)သည် အမြဲတမ်း စိန်ခေါ်ခံနေရသော အလုပ်ဟု ထောက်ပြပါကြောင်း။

ဂေါ်ဒ်က ဒဏ်ခတ်သည့်အနေဖြင့် လူတို့ အလုပ်လုပ်ကြရသည် ဆိုစေကာမူ ပညာအလုပ်နှင့် ဝန်ဆောင်မှု အလုပ်တို့တွင် ထုတ်လုပ်မှု အစွမ်းသတ္တိသည် တအိအိ တိုးရန်မဟုတ်။ ခုန်ပျံတိုးတက်ရန် ဖြစ်တော့သည်။ ဤသည်ပင် အနာဂတ်အတွက် စီမံခန့်ခွဲခြင်း မည် သည်။ လူတို့သည် ပို၍ စမတ်ကျကျ အလုပ်လုပ်ရမည် ။ To work smarter ဟု ဆိုသည် ။

Ref: Trust by Francis Fukuyama,

Managing for the Future by Peter F. Drucker

ဈေးကွက်ဂျာနယ်၊ အမှတ် ၂၀၃။

*